

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 3 grudnia 2009 r.

**Pan
Krzysztof Hildebrandt
Prezydent Miasta Wejherowa
w Wejherowie**

LGD-410-24-04/2009
P/09/095

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miejskim w Wejherowie („Urząd”). Przedmiotem kontroli było zatrudnianie osób niepełnosprawnych w administracji publicznej w okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 23 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które nie miały jednak zasadniczego wpływu na ww. działalność. Powyższa ocena wynika z opisanych niżej ustaleń i ocen częściowych:

1. W okresie 2005-2009 (I półrocze) Urząd nie osiągnął wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych przewidzianego w *art. 21 ust. 2a ustawy o rehabilitacji*¹, pomimo że nastąpił wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie, średnio (w przeliczeniu na pełny etat) z 3,5 osób w 2005 r. do 5,2 w I półroczu 2009 r. Średni wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie w okresie 2005-2009 (I półrocze)

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.)

wynosił odpowiednio: 2,66 %, 2,69 %, 2,54 %, 2,75 % i 3,32 %, wobec oczekiwanych: 3% w 2005 r., 4% w 2006 r., 5% w 2007 r. i 6% w 2008 r. oraz w latach następnych.

Urząd nie podejmował wystarczających działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych gdyż - jak ustalono - w okresie objętym kontrolą:

- nie zamieszczał w ogłoszeniach o wolnych stanowiskach pracy w Urzędzie zapisu zachęcającego osoby niepełnosprawne do składania ofert pracy,
- nie zamieszczał w umowach (porozumieniach) o organizację studenckich praktyk zawodowych, zawieranych w ramach współpracy z wyższymi uczelniami, zapisów zachęcających niepełnosprawnych studentów do odbycia praktyk,
- nie podejmował współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu upowszechnienia wiedzy na temat możliwości ubiegania się o pracę w Urzędzie,
- nie podejmował działań w celu pozyskania niepełnosprawnych pracowników za pośrednictwem urzędu pracy, pomimo że w tym czasie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie zarejestrowane były osoby niepełnosprawne poszukujące pracy, odpowiednio: 55 w 2005 r., 53 w 2006 r., 51 w 2007 r., 26 w 2008 r. i 27 w I półroczu 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowiska przedstawionego przez Sekretarza Miasta w wyjaśnieniu złożonym w czasie kontroli, że umieszczenie w ogłoszeniach o naborze dodatkowej informacji zachęcającej osoby niepełnosprawne mogłoby stanowić naruszenie zasad równego traktowania i niedyskryminacji. W ocenie NIK, przy odpowiednim sformułowaniu takiej dodatkowej informacji i prawidłowo realizowanej procedurze naboru, tego rodzaju zarzut byłby bezpodstawny.

Pozytywnie natomiast ocenia się wskazanie we wnioskach o skierowanie bezrobotnych do odbycia stażu (z 04.06.2009 r. i 10.09.2009 r.) wolnych miejsc pracy w Urzędzie, przewidzianych dla osób niepełnosprawnych.

2. Za nieprawidłowe działanie Urzędu należy uznać zatrudnienie 3 osób niepełnosprawnych (2 zaliczonych do umiarkowanego i 1 do znacznego stopnia niepełnosprawności) bez uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu stanowisk pracy do potrzeb tych osób, co stanowiło naruszenie *art. 4 ust. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji*.
3. Pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, ocenia się przekazywanie do PFRON miesięcznych deklaracji DEK-I-a oraz dokonywanie wpłat. Wpłaty były terminowe, w wysokościach wynikających z deklaracji, jednak Urząd nie dokonał korekt

deklaracji za okres od czerwca do grudnia 2008 r. oraz za styczeń i luty 2009 r. w celu odzyskania powstałej nadpłaty na PFRON w łącznej wysokości 3.914,31 zł. Nadpłata powstała w wyniku opóźnienia pracownika (ponad 8 miesięcy) w dostarczeniu orzeczenia o niepełnosprawności do Urzędu, co wynikało m.in. z braku procedur zapewniających terminowe składanie przez pracowników kopii posiadanych orzeczeń o niepełnosprawności. Ponadto stwierdzono, że po przekazaniu tego dokumentu w lutym 2009 r. fakt ten nie został ujęty w deklaracji za ten miesiąc (podobnie w deklaracji za m-c 09/2008 nie ujęto etatu osoby niepełnosprawnej pomimo, że w momencie jej wypełniania orzeczenie o stopniu niepełnosprawności było w posiadaniu Urzędu). W nawiązaniu do wyjaśnienia złożonego przez Sekretarza Miasta, że nie dokonano korekt deklaracji z uwagi na interpretację radcy prawnego Urzędu oraz zbieżne z nią stanowisko PFRON, że datą wiążącą dla pracodawcy jest data złożenia przez pracownika orzeczenia o niepełnosprawności, a nie data jej przyznania, NIK zwraca uwagę, że w analogicznej sprawie Naczelny Sąd Administracyjny (Wyrok z dnia 19 czerwca 2009 r. – sygn. II FSK 286/08) zajął stanowisko odmienne, wskazując na możliwość złożenia przez pracodawcę korekty deklaracji i wniosku o stwierdzenie nadpłaty.

Ponadto, za nieprawidłowość należy uznać nieskładanie do PFRON rocznych deklaracji DEK-R za lata 2005, 2006, 2007 i 2008 w obowiązującym terminie, tj. do 20 stycznia roku następującego po roku, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat, co stanowiło naruszenie *art. 49 ust. 2 w zw. z art. 21 ust. 2g ustawy o rehabilitacji*. Deklaracje te zostały złożone do PFRON dopiero w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych NIK.

4. Pozytywnie ocenia się korzystanie przez Urząd z możliwości obniżenia wysokości wpłat na PFRON, przewidzianej w *art. 22 ustawy o rehabilitacji*. Urząd spełniał warunki tam określone, dokonując w okresie od maja 2006 r. do kwietnia 2009 r. obniżenia wpłat na łączną kwotę: 17.929,19 zł.
5. Urząd prawidłowo realizował obowiązki w zakresie sporządzania i przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o stopniu niepełnosprawności zatrudnionych pracowników, zawartych w deklaracjach ZUS ZUA.
6. Pozytywnie ocenia się działania Urzędu umożliwiające zatrudnionym osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługujących im uprawnień, m.in. w zakresie ograniczonego czasu pracy (*art. 15 ust. 2 ustawy o rehabilitacji*), dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek (*art. 17 ustawy o rehabilitacji*)

i dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym (*art. 19 ust. 1 ustawy o rehabilitacji*). Ponadto stwierdzono, że zatrudnione w Urzędzie osoby niepełnosprawne, objęte badaniem ankietowym, nie zetknęły się z powodu niepełnosprawności z przypadkami gorszego traktowania w porównaniu do innych pracowników zatrudnionych na analogicznych stanowiskach.

7. NIK pozytywnie ocenia działania Urzędu w zakresie likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych. Urząd zajmował dwa budynki: przy pl. Jakuba Wejhera 8 (budynek zabytkowy pod ochroną konserwatora) i przy ul. 12 Marca 195, (od maja 2008 r. w trakcie przebudowy - termin zakończenia prac, zgodnie z umową, ustalono na dzień 15.12.2009 r.). Zakres prac obejmował także przystosowanie dostępności budynku dla osób niepełnosprawnych. Stwierdzono, że dojście do budynku, wydzielone i oznakowane miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych (z obniżonymi krawężnikami), rozmiary drzwi wejściowych, pochylni, parametry windy oraz pomieszczenie higieniczno-sanitarne, spełniały warunki, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie² i umożliwiały dotarcie do budynku osób niepełnosprawnych oraz swobodne przemieszczanie się w nim.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) podjęcie działań zmierzających do podwyższenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez zamieszczanie, w ogłoszeniach na wolne stanowiska pracy, zachęt dla osób niepełnosprawnych,
- 2) dokonanie korekt deklaracji DEK-I-a złożonych do PFRON za okres: od czerwca do grudnia 2008 r. oraz za styczeń i luty 2009 r., w celu odzyskania nadpłaconej kwoty 3.914,31 zł,
- 3) przestrzeganie terminów składania rocznych deklaracji DEK-R,
- 4) uzyskanie wymaganych opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 5) wprowadzenie procedur zapewniających terminowe dostarczanie orzeczeń o niepełnosprawności do Urzędu.

² Dz.U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Do wiadomości:

Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia